

שם משמואל ראה תרע"ה

בנים אתם לה' אלקיכם לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת. ובש"ס יבמות (י"ג:) לא תתגודדו לא תעשו אגודות אגודות. ויש להבין מה ענין זה עם בנים אתם לה' אלקיכם ועם לא תשימו קרחה בין עיניכם למת:

וכ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה פירש עפ"י דברי הרמב"ן בטעם המצוה שאסורה גדידה ושריטה על מת משום עם קדוש אתה שהיא הבטחה בקיום הנפשות לפניו ית"ש יאמר אחרי שאתה עם קדוש וסגולת ה' ולא ישא אלקים נפש וחשב מחשבות לבל ידח ממנו נדח אין ראוי לכם להתגודד ולהקרח על נפש ואפילו ימות בנוער, עכ"ל. ובזוה"ק (ח"ג קנ"ט:) הוסיף לאמר שאני מעייל יתהון לעלמין טבין ושפירין. אך עדיין יש להבין תינח הנפש, אבל הגוף יורד לקבר, והרי הוא קורח וגודד על אבדן הגוף ולמה אסרה תורה. והתירוץ לזה דהאדם צריך שלא ישגיח על הגוף שאין לגוף מעלה מצד עצמו אלא שהוא גרתיק וצורך הנפש, ומאחר שאין מגיע היזק לנפש אדרבה מתעלה בתוספת מעלה בעלמין עלאין טבין ושפירין אין להראות צער יותר מדי ע"י קרחה וגדידה על העדר הגוף. והנה ענין אגודות אגודות נתהוה מפאת פירוד לבבות, והלוא נפשות ישראל בשושן הן אחד, ובהכרח שזה נתהוה בשביל מיעוט הליכה אחר הנפש ותופס את עניני הגוף לעיקר, וא"כ הוא טעמו כטעם איסור גדידה וקרחה למת, ע"כ שגיהם וכללין בדיבור אחד, ודברי פרי

חכם חן:

מהר"ל גור אריה דברים יד, א

ואם תאמר, מאי ענין זה לזה — שלא יעשו אגודות, ולא יתגודדו. ולא תמצא בתורה כך, שני דברים דלא שייכי בהדדי²². ויראה שאין זה קשיא, דודאי שייכי שפיר יחד, שכמו שהגדידה מחלק גוף האדם — עד שאין בשרו אחד ושוה, כך כשנחלק הבית דין שהוא בעיר אחת, חציים מורים ככית הלל, וחציים ככית שמאי, כאילו גופו של אדם מחולק²³. והוציאו רז"ל מדרש זה כפי חכמתם וכפי הבנתם מלשון "תתגודדו", דלא הוי למכתב בזה הלשון, כדלעיל, אלא לכך כתב "לא תתגודדו", מפני שבא להזהיר גם כן על זה הענין²⁴.

זהר ח"ג דף קנט:

(ת"ח ודאי) על דא כתיב (דברים יד) בנים אחס לוי' אלהיכם וגו' כמה דאוקמוה ואלין אינון בללס אלהים ואלין ירתין ירוסא עלאה כגונא דיליה וע"ד אזהר באורייתא (דברים יד) לא תתגודדו ולא תשימו קרחה דהא לא תתעבד והא שכיח בעלמין טבין עלאין ויקירין להון חזן כד אסתלק (לדיקא) מהאי עלמא. ות"ח אלמני לא חב